

"מברכיך ברוך וארריך ארוך". (כ"ד ט)

לקראת י"ז בתמוז

כאשר עמד הרה"ח ר' יצחק לנדאו על משמרתו כמשמש בקודש אצל מלאך אלקים רבי אהרן מבעלז, הגיע אליו ביום שישי בשעות הבוקר בחור מבוגר ודמעתו על לחיו. לאחר תקופה ארוכה שהוא מתקשה למצוא שידוך, החלו דיבורים עם משפחה אחת וברוך ה' העסק התקדם.

דא עקא, ברגע האחרון ממש הגיעה שיחת טלפון אנונימית אל המיועד להיות חותנו ובו הודיעו לו כי הבחור המיועד להיות חתנו חולה, לכן הם מיעצים לו שלא להוציא את השידוך לפועל. המחנות סיפר על כך לבחור ואמר כי אע"פ שיתכן מאד שהאיש שהתקשר הוא רע מעללים ושקרן, שקנאה מזדברת מתוך גרונו, הוא חושש ואובד עצות שמא יש דברים בגו...

ביקש החתן להכנס אל הקודש ולשאל את הרבי מה לעשות. הבחור נכנס והרבי אמר לו: "אמור למחותן שלך שיקח אותך לרופא שלהם, הוא הלא אינו מכיר אותך, הוא יבדוק אותך היטב ומה שיאמר הרופא - זה יהיה האמת, הם יסמכו על דבריו!" העצה מצאה חן בעיניהם וכך עשו. הרופא בדק כהוגן והגיע למסקנה כי הבחור בריא לחלוטין.

הבינו בני המשפחה כי היה זה בבחינת "מכה רעהו בסתר". הבחור חזר להודיע לר' יצחק שיבשר לרבי כי כבר במוצאי שבת השידוך יצא לפועל והם מתארכים. וברוך ה' הקימו בית נאמן ובריא בישראל.

הוסיף ר' יצחק המשב"ק וסיפר, שכאשר הוא הזכיר לפני מרן כי במוצאי שבת זה הם יעשו "תנאים". הפסיקו רבי אהרן ואמר: "אתה יודע שמוצאי שבת הוא שבעה עשר בתמוז? האם הבחור שאל אותך על התאריך?" ענה ר' יצחק בשלילה.

נענה רבי אהרן: "אם כן אל תגיד לו מאומה, שלא להפריע לו בשמחתו, רק שלח לו את ברכתי!" (אור הצפון" סיון תשע"א)

"מה טובו אהליך"

סיפר הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ: "ביקרתי פעם בביתו של הרב מטפליק שהיה מגאוני דורו. הוא גר בדירה קטנה בשכונת "בית ישראל", מי גשמים דלפו לתוך הדירה.

ודבר על כך שעוטפים את הנאות מותרות העולם הזה באיצטלה של כבוד התורה, כדירה גדולה ומפוארת - אומרים שזה כבוד התורה...

ואמר רבי מיכל יהודה: עוד נשאר אצלי הטעם איך שדיבר על זה בביטול ובמחי יד, ואמר: "דירה זו במצב זה, שאף דולפים בה מי גשמים - היא כבוד התורה!"

(דרכי החיים" ח"א עמ' שצ"ב)

בעמל רב עלה בידי בנותיו של הגאון הצדיק רבי אריה לוי לשכנעו להתקין כיור חדש בדירתו.

סיפרה בתו, הרבנית פלצ'נסקי: כשהביא הפועל את הכיור החדש נתקל הכיור במעקה המדרגות, ונשברה חתיכה ממנו.

הפועל היה נבוך ומיצר, שעכשיו יסרבו לקבל את הכיור הפגום, והוא יאלץ לשלם את הנזק.

ניגש אליו רבי אריה ואמר: "הרגע ותנוח דעתך, למעשה שמחת אותי בשבירה זו, מעודי לא רציתי דבר חדש בבית, ברם נעניתי לבקשת בנותי שדאגו לי, ועתה משנפגם הכיור ושוב אינו חדש ושלם, נתיישרה דעתי..."

(צדיק יסוד עולם")

"אלו שאין להם מידת ההסתפקות ומנהלים את ביתם בגדולות דווקא, כנהוג עכשיו בעוונותינו, קללה שורה בביתם, כי לעולם חסר להם הרבה. אבל צדיקים שיש להם הסתפקות במה שחננם ה', אצלם האור מלא, ונשפע על ידם כל השפעות טובות". (רבי נתן מברסלב)

תשובות מרן בעל "אילת השחר" בענין קניית דירות והלוואות

צריך בטחון אמיתי בה! הקב"ה עשה לאדם וחיה כותנות עור, היום בשביל להתחתן לא מספיק כותנות עור, צריך דירה וכדומה. ומה שנאמר על הוצאות שבת - "לוו עלי ואני פורע" נאמר גם על לחתן ילדים!!! וכך היה רבי אלחנן וסרמן אומר.

ולאחד שדאג מאד, איך יוכל לחתן ילדיו ולרש אין כל. אמר: "דע שהקב"ה אבא טוב ויש לו מספיק לתת לכולם". והוסיף ואמר שבמותרות זה לא נאמר! (בטחון ואמונה" ועיי"ש הוראות שונות בזה)

"גדר מזה וגדר מזה". כתב רש"י: "סתם גדר של אבנים הוא". (כ"ב כ"ד)

יש להבין מה ההבדל, מה נפקא מינה אם הגדר של אבנים או מעץ. ה"כנסת מרדכי" מסדיגורא אמר בזה יסוד עצום: בגדר אבנים אם מוציאים ממנה אבן אחת, אזי כל הגדר מתחילה אט אט להתפרק ומתמוטטת לבסוף. כך הוא ברוחניות, אם האדם פוגע וסותר את אחד הסייגים והגדרים ביהדות, לבסוף יכשל גם באיסורים חמורים.

זה מה שכתב כאן רש"י: רמזו לו לבלעם, ראה, ישראל שומרים את התורה והמצוות כמו גדר של אבנים, לכן אינם יראים מקללתן, כי אינה יכולה להזיק להם. (כנסת מרדכי")

המשך "מה טובו אהליך"

חרוט היטב בזכרוני ביקורו הראשון של הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר בשכונתנו "אחוזת ברכפלד", בשנת תש"ס, עוד קודם היות המקום מיושב בדיירים.

רבינו התפעל מאופן הבניה של הבניינים, שנבנו מרוחקים זה מזה מרחק יפה והתבטא: "כך צריכים להראות בתי ישראל... וצ"ן כי הדבר הגון הן מבחינה הלכתית, שלא יזיקו בהיזק ראייה, והן מבחינה אנושית, שלא יראו זה לזה.

באותה הזדמנות רבינו אף ניגש מיוזמתו אל יזמי הבניה וביקש באופן אישי שישגיחו להשאיר מרחבים ולנטוע עצים ודשאים בין הבניינים, בכדי לייפות את העיר ולשכללה כראות וכראוי לישוב של בני תורה, ושידאגו שיהיה חן המקום על יושביו!
(מורשימות הגאון ר' ישראל זיכרון, הובא בספר הנפלא "בנתיבות הלכה" כרך היובל!)

הגאון רבי שמחה קסלר - עובדות והנהגות

"מה טובו אהליך" ... פעם התבטא כי דרכו בהנהגת בני קהילתו "אגודת רעים", שלא להעיר כי דבר פלוני אסור וכדומה, אלא היה שם דגש על הצד החיובי, כמה טוב ללכת על פי דרך התורה וכמה נאה לקיים את ההלכות בדקדוק, ובדרך זו גדולה היא ההשפעה מאד!

לא חס על כבודו כלל, כשהיה רואה שנשארו כמה כוסות בבית המדרש, היה אוספם ומניחם במטבח. כמו כן היה אוסף את בדלי הסיגריות שהשאירו הלומדים, מפני כבוד בית המדרש.

לפני שנים רבות בא סייד לצבוע את ביתו. כשסיים את מלאכתו התחיל לנקות ולטאטא את הבית. לאחר שהרבנית העירה לו שיניח זאת והיא תנקה, סירב ואמר: "אם הרב יכול לנקות את בית הכנסת, אני יכול לנקות את ביתו..."

הוסיף וסיפר הסייד, כי בזמנו היה גר ליד בית הכנסת "דברי שיר" בבני ברק. כאשר היה רבי שמחה קסלר רואה שבית הכנסת אינו נקי כראוי, היה נוטל מטאטא ומנקה את המקום. (ש)

השכונה הראשונה מחוץ לחומות ירושלים, היתה 'משכנות שאננים' (שנת כת"ר). מתוך פנקס תקנות השכונה ובו שלש עשרה תקנות:

ב. לעת ערב, כבא השמש יסגור השוער את דלתות השערים, ולא תפתחנה עד הבוקר בצאת השמש כי אם לעת ההכרח.

ה. כל איש ואיש מיושבי "משכנות שאננים" יצווה על עושי רצונו לטהר ביתו בכל יום מכל אשפה ... גם להזות מים טהורים על רצפת ביתו, לכל הפחות פעם אחת ביום.

ז. כל בורות ובריכות המים סגורות תהיינה, לא תפתחנה כי אם בעת אשר יבואו אנשי הבית לשאוב מים, והמפתחות יהיו בידי הגבאים, ולא יבוא איש זר לשאוב מים מן הבורות.

ט. צריך לטהר פעמיים בכל יום את בית הכנסת ובית המדרש, ויזרקו מים על הרצפה ... בטרם יתאספו הבאים להתפלל.

יג. אין ליושבי 'משכנות שאננים' שום טענות חזקה על הבתים.

עם התקדמות בניית שכונת "אבן ישראל" בירושלים, בשנת תרל"ה, החלו העסקנים בוני השכונה לדאוג לסלילת כביש סמוך לשכונתם, כביש המקביל לרחוב יפו.

מספרים זקני ירושלים כי לאחד הפלחים הערבים היתה חלקת אדמה במקום בו היה הכביש צריך להסלל. השתוו עמו, הוא קיבל את מחיר החלקה, ואף הוסיפו לו סכום הגון שלא יעכב את סלילת הכביש. אך כאשר הוא ראה שמתחילים לסלול את הכביש, חזר בו, והגיש עתירה לפחה, לעכב את העבודה.

הפחה מינה שופט שיחקור ויגיש דין וחשבון. בקשיש שניתן לו הביא אותו ליעץ למהר ולבצע את העבודה, כדי להעמידו בפני עובדה מוגמרת... כך גוייסו לעבודה כל אנשי שכונת "אבן

ישראל", זקנים וילדים עבדו כולם לילה אחד במרץ, וסיימו לסלול את הכביש.

לכביש הזה קראו תקופה ארוכה "דרך ביל"ה", כלומר "דרך בן לילה היה" ... כיום שמו רחוב אגריפס.

(עפ"י "שכונות בירושלים")

אמר רבי יוחנן: מברכתו של אותו רשע אתה למד מה היה בלבו. ביקש לומר שלא יהיו להם בתי כנסיות ובתי מדרשות ולא ניתנה לו רשות, אמר "מה טובו אהליך יעקב".
(סנהדרין קה):

החלטה מתוך פנקס בית הדין צפת, בפני כבוד אב"ד הרב אברהם ליב זילברמן. התובעים: השכנים וגבאי בתי הכנסת. הנתבע: ס. ד.

התביעה היתה כי ד. מכר את חצרו ברובע היהודי לישמעאלי, וזה גורם לנזק וצער לכל השכנים. מסביב לחצר ישנם שלש בתי כנסיות. הטענות וההתמרמרות של התביעה היו רבות מאד.

הנתבע התנצל, וטען שפנה ליהודים ולא מצא קונה. והוא יושב בחיפה, ורכושו הולך ונהרס, ומחוסר ברירה עשה זאת.

הזמנתי את "ועד הקהילה". באו ר' משה פודרצר ור' מיכאל ור' וויסמן. הם סתרו את טענתו, ואמרו: אכן הוא פנה אליהם, והבטיחו לקנות, ואמרו לו שביא את המפתחות. אך הוא באותו היום הלך ומכר לישמעאלי...

אחר כל הדברים, הוכחתי לנתבע כי עשה איסור חמור, וגם גורם נזק וצער לרבים, לפיכך הוא מוכרח לעצור את המכירה. ניסחנו מסמך והוא חתם, מסרנו את המסמך לקצין המשטרה, וכך עצרנו את המכירה.

לאחר מכן נערך משא ומתן בין בן הנתבע לישמעאלי, והחזרה שעשו בוטל. כל זה יצא מאתי, ח' סיון תש"ה. ("בשערי בית הדין" ח"ג)

"הן עם לבדד ישכון!"

"וישב ישראל בשטים ויחל העם לזנות אל בנות מואב". (כ"ה א)

מעשה היה בילד שנולד לאם גויה ולאב יהודי, שלפי הדין הילד גוי גמור, אלא שחשבו את התינוק ליהודי ומלו אותו כשאר ילדי ישראל. כשבא אחר כך להתגייר, נשאלה השאלה, אם צריך להטיף דם ברית.

הגאון רבי שמואל ברוך ורנר הביא כי שאלה זו עלתה על שולחנם של גדולי הדורות וזו היתה תשובתם:

עוד בשנת תרנ"ג ארע כזאת באוסטרליה והגאון רבי שמואל סלנט השיבם בזה הלשון: "די לילדים שיטבילו אותם לשם גרות והמילה הראשונה עלתה להם ואין צריך הטפת דם ברית". וכן השיבם רבה של לונדון, הגאון רבי נתן אדלר: "מנהגנו בכאן שאם יהודי מל בן נכרית, בשעה שאביו הישראלי מכניסו לברית א"א לשם מצות מילה, אין מטיפין ממנו דם ברית". ("בית אברהם")

וכן פסק הגאון מוהרא"י הכהן קוק ("דעת כהן" קמ"ט) והגאון ר"מ רוזין ("נזר הקודש" י"ד כ"ב) וכן פסק הגאון מטשיבין ("דובב משרים" ח"ג נ"ט).

כשבא מעשה לידינו פניתי למרן הגאון רבי צבי פסח פרנק והשיבני בזה הלשון: "הנה שאלה זו היתה לפני רבות בשנים, ולדעתי בנידון דידן אין צריך הטפת דם ברית, כפי שכתב כת"ר באריכות". (הובא בש"ת "הר צבי" י"ד ר"ט) וכך נוהגים בתי הדין בישראל.

ומוכח כן מדברי הרמב"ן (יבמות מז) שבט לוי במצרים מלו עצמם ונכנסו תחת כנפי השכינה בלי הטפת דם ברית, ונידונו כנשים להכנס לעם ישראל בטבילה - מבואר שכל שמל למצוה, אף שלא היתה לשם גירות סגי בהכי ואין צורך בהטפת דם ברית. (ש"ת "משפטי שמואל" א', "מוריה" טבת תשנ"ב וכ"כ הגר"י אברמסקי ספר הזכרון מכוון (ס)

מי לא הזכיר בפרשתנו שם "ישראל"?

"ויגר מואב מפני העם -- ילחמו קהל -- הן עם יצא -- קצה העם".

ראוי לציין שבכל הפרשה לא הזכירו בלך ובלעם שם ישראל מלבד בנבואות, שהיה מוכרח למסור דברי ה' כהווייתם. כנראה היו מפחדים להזכיר את שם ישראל החביב לפני הקב"ה, פן יקומו במרום מלאכי מליצה על ישראל, וכן מצינו בהמן. ("אונים לתורה" כ"ב ה)